

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/43/2021
Identifikačné číslo spisu:	8113205202
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8113205202.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Z. Y. X., narodenej XX. K. XXXX, E., Š. XXXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, proti žalovanému Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Bratislava, Pribinova 19, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 140 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29C/48/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. februára 2020 č. k. 23Co/35/2019-664, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. decembra 2018 č. k. 29C/48/2013-617 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala nevyplateného poistného plnenia, a stranám ani štátu nepriznal nárok na náhradu trov.

1.1. Súd prvej inštancie zdôvodnil rozsudok tým, že medzi stranami sporu bola uzatvorená poistná zmluva na poistenie rodinného domu žalobkyne. Medzi stranami nebolo sporné, že v mieste poistenia došlo k zosuvu pôdy, čo je poistným rizikom dojednaným v poistnej zmluve. Sporné bolo, či došlo k poškodeniu rodinného domu žalobkyne v dôsledku zisteného zosuvu svahu a v akom rozsahu. Zo stanoviska ministerstva životného prostredia zo dňa 9. marca 2011 vyplynulo, že dom žalobkyne po posúdení statika nevykazoval znaky porušenia, ale je zosúvajúcim sa svahom ohrozený a v prípade reaktivácie zosuvu môže dôjsť k jeho porušeniu. Podľa záverov znaleckého posudku Z. D. Q.Š. č. 48/2014 zistené deformácie stavby sú dôsledkom jej nerovnomerného sadania v dôsledku zosuvu svahu s tým, že je možné navrátenie stavby do pôvodného stavu aj bez súčasného uskutočnenia sanačných opatrení. Podľa znaleckého posudku č. 16, vypracovaného Technickou univerzitou v Košiciach, je prevádzková a statická spôsobilosť rodinného domu znemožnená nielen poruchami podlažia, ale aj projektovými chybami a nedostatkami, konkrétne neprispôbením tvaru základových konštrukcií rodinného domu terénnemu reliéfu, výrazným pritážením základov oproti pôvodnému zaťaženiu

vychádzajúcemu z prvej verzie projektu, výrazným rozdielom medzi zaťažením základov prízemnej a poschodovej časti, nedostatočným zhutnením násypu terasy a nedostatočnou úpravou podlažia pod základovou škárou. Ďalej, že základová škára nebola v rastlej zemine, ale v násype a rodinný dom bol zrealizovaný podľa tretej verzie projektu, ktorý podstatne viac zaťažoval základové konštrukcie. Podľa záverov uvedeného znaleckého posudku k poruchám domu najvýraznejšou mierou prispeli projektové chyby a realizačné nedostatky a v menšej miere boli zapríčinené zosuvom pôdy. Podľa posudku nie je možné navrátenie rozostavaného rodinného domu do pôvodného stavu bez súčasného uskutočnenia sanačných opatrení podlažia.

1.2. K odbornému vyjadreniu D.. Z.. N. N. súd prvej inštancie uviedol, že jeho obsahom sú statické výpočty týkajúce sa nerovnomerného sadania podlažia rodinného domu, a nie statické výpočty základovej konštrukcie v čase jej výstavby za účelom posúdenia, či táto zodpovedala požiadavkám zakladania stavby v zosuvnom území a súčasne zohľadňovala zmenu priťaženia základových pásov v dôsledku rozšírenia nadzemného podlažia stavby. Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že k poškodeniu rodinného domu došlo v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou - zosuvom svahu, je povinná uvedené tvrdenie preukázať, teda na nej, nie na žalovanom je dôkazné bremeno uvedeného tvrdenia. Keďže žalobkyňa nenavrhol doplniť dokazovanie na odstránenie rozporov ohľadom príčin vzniku zisteného poškodenia domu, súd vychádzal zo záverov predložených znaleckých posudkov a odborných posudkov, z ktorých vyplynuli rozporné závery o príčinách poškodenia predmetu poistenia. Nebolo preukázané, že k poškodeniu rodinného domu došlo výlučne v príčinnej súvislosti s rizikom poistného krytia ako dôsledok zosuvu pôdy. Nebolo možné ustáliť, ktoré zo zistených poškodení sú dôsledkom zosuvu pôdy a ktoré sú dôsledkom projektových a realizačných väd. Keďže nebol ustálený nielen rozsah poškodenia predmetu poistenia v dôsledku zosuvu pôdy, ale ani jeho výška, súd žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 26. februára 2020 č. k. 23Co/35/2019-664 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že považuje za správny záver súdu prvej inštancie, že dôkazná povinnosť preukázať výšku a rozsah škody bola na žalobkyňu. Bolo naozaj úlohou žalobkyne preukázať, že na poistenej veci vznikla škoda v dôsledku rizika krytého poistnou zmluvou. Rozhodnutia, na ktoré poukazovala žalobkyňa, by boli aplikovateľné vtedy, pokiaľ by príčina vzniku škody vyplývala z dôkazov predložených žalobkyňou, a žalovaný by túto príčinu popieral. Teda ak by z dôkazov predložených žalobkyňou vyplývalo, že jediná príčina vzniku škody je zosuv pôdy, bolo by dôkaznou povinnosťou žalovaného preukázať, že škoda nevznikla v dôsledku zosuvu pôdy. V danom prípade však zo všetkých dôkazov vyplýva, že škoda na rodinnom dome žalobkyne vznikla jednak v dôsledku zosuvu pôdy a jednak v dôsledku nesprávnej projektovej dokumentácie a zlej realizácie stavby. Za tejto situácie mala žalobkyňa preukazovať buď to, že škoda vznikla výlučne následkom zosuvu pôdy alebo pri akceptácii viacerých príčin vzniku škody mala preukazovať rozsah škody vzniknutej zosuvom pôdy. Okrem toho žalobkyňa trvala na vyplatení sumy dojednanej ako maximálny limit plnenia a nesnažila sa preukázať výšku reálne vzniknutej škody. V konaní nebolo preukázané také poškodenie rodinného domu žalobkyne, ktoré by malo viesť až k jeho zburaniu.

2.2. Odvolací súd dodal, že sa oboznámil s rozhodnutím Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 16. mája 2019 č. 34341/2019/153, ktorým ministerstvo uznalo Technickú univerzitu v Košiciach v súvislosti s podaným znaleckým posudkom za vinnú zo správneho deliktu, a zistil, že toto rozhodnutie vyčíta podanému znaleckému posudku väčšinou formálne nedostatky. Skutkový záver, podstatný pre toto konanie, že škoda na dome žalobkyne vznikla následkom pôsobenia viacerých činiteľov (minimálne zosuvu pôdy a nesprávnej výstavby) ani týmto rozhodnutím nebol spochybnený.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolaťka“). Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ako dovolací dôvod uviedla, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“).

3.1. Dovolanie zdôvodnila tým, že považuje rozsudok odvolacieho súdu za nezákonný a arbitrárny, pričom citovala viaceré rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúce

sa odôvodnenia a arbitrárnosti súdnych rozhodnutí. Uviedla, že odvolací súd sa žiadnym spôsobom (explicitným ani implicitným) nevysporiadal s jej nosnou argumentáciou týkajúcou sa preukázania, že k vzniku škody došlo výlučne v dôsledku zosuvu pôdy. Ako arbitrárny namietala záver odvolacieho súdu, že zo všetkých dôkazov vyplýva, že škoda na dome žalobkyne vznikla jednak v dôsledku zosuvu pôdy a jednak v dôsledku zlej realizácie stavby. Údajné spolupôsobenie zosuvu pôdy so zlou realizáciou stavby na vznik poistnej udalosti žiadnym spôsobom nevyplýva zo znaleckého posudku č. 48/2014 znalca Z.. D. Q., ktorý uviedol, že zistené poškodenia sú spôsobené výlučne nerovnomerným sadaním stavby ako dôsledok svahových deformácií, zosuvu. Technická univerzita v Košiciach v odbornom stanovisku č. 11 uviedla, že z dôvodu objektívnosti sa zamerala na poukázanie ďalších „možných“ skutočností, ktoré sa „mohli“ podieľať na poruchách rodinného domu. Takmer všetky tvrdenia sú pritom tvrdeniami o pravdepodobnej príčine, pričom samotnú existenciu tejto príčiny žiadnym relevantným spôsobom nepreukazujú, v dôsledku čoho sú zjavne nepreskúmateľné. Zároveň bol súdu predložený posudok D.. Z.. N. N., O., ktorý považoval domnienky znaleckého ústavu za nepreskúmateľné. Správnosť záverov D.. N. bola potvrdená aj geotechnickým posúdením č. 11-03-21 vypracovaným Z.. H. R. a Z.. D.G. Č..

3.2. Ďalej dovolateľka poukázala na to, že súčasťou jej argumentácie, na ktorej založila odvolanie, bola nesprávna aplikácia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. júna 2010 sp. zn. 5Obo/52/2010 vo vzťahu k dôkaznému bremenu. Zdôraznila, že v odvolaní uviedla, že v zmysle ustálenej judikatúry je na žalobkyňu, aby preukázala, že nastala poistná udalosť, že jej vznikla škoda a že škoda vznikla v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, čo bolo v konaní preukázané, avšak pokiaľ žalovaný tvrdí, že škoda na poistenom majetku bola spôsobená nielen zosuvom pôdy, ale aj inou skutočnosťou, potom argumentačná rozdielnosť žalovaného pri dôvodoch odmietnutia alebo krátenia poistného plnenia znamená prenesenie dôkazného bremena na žalovaného. V odvolaní poukazovala aj na skutočnosť, že bolo na žalovanom, aby preukázal, že dôvodom vzniku škody na rodinnom dome nebol žalobkyňou uvádzaný zosuv pôdy, ale iná skutočnosť a že práve táto skutočnosť zakladala dôvod na odmietnutie alebo krátenie poistného plnenia. Pokiaľ žalobkyňa preukázala všetky podstatné skutočnosti, ktoré jej zakladajú nárok na poistné plnenie a žalovaný tvrdí, že k poškodeniu rodinného domu došlo aj v dôsledku iných skutočností ako zosuvu, pre ktorý bolo dojednané poistné plnenie, potom je na žalovanom, aby jednoznačne preukázal existenciu týchto skutočností, pretože z nich pre seba vyvodzuje priaznivé právne dôsledky. V celom konaní nebolo preukázané, že príčinou vzniku škody bola aj iná skutočnosť ako skutočnosť tvrdená žalobkyňou, preto prvoinštančný súd v otázke preukázania príčinnej súvislosti so vznikom škody vec nesprávne právne posúdil a dospel tak k nesprávnemu rozhodnutiu. Záverom dovolateľka zhrnula, že sa z rozsudku odvolacieho súdu žiadnym spôsobom nedozvedela, ako odvolací súd posúdil jej obsiahlu a nosnú argumentáciu uvedenú v odvolaní, ktorá sa týkala nesprávneho posudzovania otázky dôkazného bremena.

3.3. Napokon dovolateľka v dovolaní podotkla, že predmetný súdny spor je sporom spotrebiteľským, preto ak by aj prvoinštančný súd dospel k záveru, že nemá za preukázané, že k poškodeniu rodinného domu došlo výlučne v dôsledku zosuvu pôdy a že dôkazné bremeno má zaťažovať žalobkyňu, bol povinný aplikovať ustanovenie § 295 CSP. Porušenie práva na spravodlivý proces vidí žalobkyňa aj v tom, že za daných okolností nedošlo k riadnej aplikácii ustanovenia § 295 CSP zo strany prvoinštančného súdu.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol. Žalovaný zastáva názor, že žalobkyňou vymedzený dovolací dôvod nie je daný, nakoľko v prípadoch, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom, nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy na základe výkladu a použitia relevantných právnych noriem rozhodnú, a to za predpokladu, že ich právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Žalovaný má za to, že súd vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, ktorým preskúmal vec, náležite sa vysporiadal so všetkými zisteniami, ktoré v priebehu konania vyšli najavo, vec správne právne posúdil a vyvodil správne závery, teda nepochybil pri výklade a aplikácii právnych predpisov vzťahujúcich sa na daný prípad.

5. Dovolateľka v ďalšom písomnom vyjadrení emotívne popísala niektoré okolnosti výstavby rodinného

domu a bývania v ňom. Odkázala na to, že sused vyhral na Okresnom súde Prešov spor so svojou poisťovňou, pričom vec prejednávala tá istá sudkyňa. Dovolateľka dala preskúmať znalecký posudok Ministerstvu spravodlivosti SR, znalci dostali pokutu za nepreskúmateľný znalecký posudok, v ktorom bolo viac ako 10 pochybení, avšak ani to nepomohlo a odvolací súd jej odvolanie zamietol. Napokon poukázala na to, že znalci z Technickej univerzity v Košiciach sa namiesto otázok zadaných na spracovanie, venovali hľadaniu iných príčin ako zosuvu, čo vyhovovalo poisťovni.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a odvolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

12. V rámci odvolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa vyčítala odvolaciemu súdu, že sa nevysporiadal s jej argumentáciou týkajúcou sa preukázania, že k vzniku škody došlo výlučne v dôsledku zosuvu pôdy, ani s jej argumentáciou týkajúcou sa posudzovania otázky dôkazného bremena.

13. Otázka, či k vzniku škody došlo v dôsledku poistnej udalosti (v tomto prípade zosuvu pôdy) alebo (aj) v dôsledku iných skutočností, je otázkou skutkovou, na ktorú je zamerané dokazovanie v konaní

pred súdom prvej inštancie a prípadne aj pred odvolacím súdom. Dovolací súd však nie je súdom skutkovým, teda nemôže vecne prehodnocovať vyhodnotenie dôkazov súdmi nižšej inštancie a prijímať odlišné skutkové závery. Môže len na základe dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP preskúmať, či sa sudy nižšej inštancie nedopustili takého nesprávneho procesného postupu, ktorým by znemožnili strane, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nevykonanie navrhnutých dôkazov, prípadne vyhodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý je v zjavnom rozpore so zásadami ustanovenými v § 191 CSP alebo ktorý odporuje základným princípom logiky (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) môžu za určitých okolností predstavovať nesprávny procesný postup, vedúci až k porušeniu práva na spravodlivý proces. V posudzovanom prípade však k takémuto pochybeniu súdov nižšej inštancie nedošlo.

14. Ako uviedol súd prvej inštancie, to, že došlo k zosuvu pôdy, nebolo sporné, teda to ani nebolo predmetom dokazovania. Sporná bola výška škody na dome žalobkyne a to, či k škode došlo výlučne v dôsledku zosuvu pôdy alebo aj vplyvom iných skutočností (projektových a realizačných väd na dome). Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní odkazovala na svoju argumentáciu dôkazmi preukazujúcimi, že k škode došlo výlučne v dôsledku zosuvu pôdy, zrejme mala na mysli znalecký posudok znalca Z.. D. Q.. Tento znalecký posudok ako jeden z vykonaných dôkazov súd prvej inštancie vo svojom rozsudku vyhodnotil, a to tak jednotlivo, ako aj vo vzájomnej súvislosti s ostatnými vykonanými dôkazmi (§ 191 ods. 1 CSP), najmä v súvislosti s posudkom a dopĺňujúcim odborným vyjadrením Technickej univerzity v Košiciach, ale aj s odborným vyjadrením D.. Z.. N. N., a na základe takéhoto vykonania dôkazov dospel k záveru, že nebolo preukázané, že k poškodeniu rodinného domu došlo výlučne v príčinnej súvislosti s rizikom poistného krytia ako dôsledok zosuvu pôdy, nebolo možné ustáliť, ktoré zo zistených poškodení sú dôsledkom zosuvu pôdy a ktoré sú dôsledkom projektových a realizačných väd, nebol ustálený nielen rozsah poškodenia predmetu poistenia, ale ani jeho výška (výška škody). Tento záver je logický a je dostatočne odôvodnený vykonaným dokazovaním (vykonanými dôkazmi v ich súhrne, v ich vzájomných súvislostiach), teda nemožno ho považovať za arbitrárny ani inak neudržateľný z hľadiska práva na spravodlivý proces. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

15. Odôvodnenie rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Rozsudok súdu prvej inštancie a potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu je potrebné vnímať ako jeden celok a ak odvolací súd považuje závery súdu prvej inštancie za správne, nemusí opakovať odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. V preskúmvanej veci odvolací súd konštatoval, že považuje závery súdu prvej inštancie za správne, pričom výslovne zopakoval záver, že z vykonaných dôkazov vyplýva, že škoda na rodinnom dome žalobkyne vznikla jednak v dôsledku zosuvu pôdy a jednak v dôsledku nesprávnej projektovej dokumentácie a zlej realizácie stavby.

16. To, že odvolací súd použil slovné spojenie „zo všetkých dôkazov vyplýva“ nemožno interpretovať tak, že by všetky dôkazy smerovali k projektovým a realizačným vadám domu ako príčine vzniku škody (ako sa to snaží interpretovať dovolateľka), ale skôr tak, že všetky vykonané dôkazy v ich súhrne vedú k záveru, že škoda mohla vzniknúť v dôsledku viacerých príčin (okrem zosuvu pôdy aj v dôsledku projektových a realizačných väd domu), čo je záver totožný s už vyššie popísaným logickým a dostatočne odôvodneným záverom súdu prvej inštancie. Okrem toho odvolací súd (taktiež zhodne so súdom prvej inštancie) poznamenal, že nebola ani preukázaná výška reálne vzniknutej škody, pričom žalobkyňa žiadala vyplatenie sumy dojednanej ako maximálny limit poistného plnenia, avšak v konaní nebolo preukázané také poškodenie rodinného domu žalobkyne, ktoré by malo viesť až k jeho zbúraní. Ani tomuto záveru odvolacieho súdu nemožno vyčítať arbitrárnosť či nelogickosť.

17. Je teda zrejmé, že oba sudy nižšej inštancie sa dostatočne vysporiadali s tvrdením žalobkyne, že k vzniku škody došlo výlučne v dôsledku zosuvu pôdy, pričom hodnotili dôkazy individuálne aj v ich vzájomných súvislostiach a toto hodnotenie dôkazov nie je nelogické, vnútorne rozporné a neodporuje

procesným zásadám hodnotenia dôkazov.

18. Pokiaľ dovolateľka namietala, že Technická univerzita v Košiciach sa v znaleckom posudku, resp. doplnujúcom odbornom stanovisku zamerala na poukázanie ďalších možných skutočností, ktoré sa mohli podieľať na poruchách rodinného domu, pričom však nepreukázala existenciu iných možných príčin, je potrebné uviesť, že jednou z úloh, ktoré súd prvej inštancie vymedzil v uznesení z 3. novembra 2015, ktorým ustanovil Technickú univerzitu v Košiciach ako znaleckú organizáciu, bolo aj vyjadriť sa k správnosti záverov znaleckého posudku č. 48/2014 vyhotoveného Z.. D. Q.. Je preto pochopiteľné, že znalecký ústav sa v rámci polemiky s predchádzajúcim znaleckým posudkom vyjadruje k možným iným príčinám vzniku škody, ktorým predchádzajúci znalecký posudok nevenoval pozornosť. To, že znalecký posudok Technickej univerzity v Košiciach sám o sebe nepreukazuje existenciu, resp. relevantnosť iných príčin (iných než zosuv pôdy), vyplýva už zo samotného hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie, ktoré prevzal aj odvolací súd - ako už bolo citované vyššie v bodoch 14. až 16. tohto odôvodnenia: Súdny netvrdil, že nejaká konkrétna iná príčina bola preukázaná, ale že vykonanými dôkazmi v ich súhrne nebolo preukázané, že k poškodeniu rodinného domu došlo výlučne v dôsledku zosuvu pôdy.

19. Pokiaľ ide o otázku, koho za takto zistených skutkových okolností (keď bolo síce zrejmé, že došlo k poistnej udalosti, ale nebola ustálená výška škody ani jej príčiny) zaťažovalo dôkazné bremeno, to je otázka právneho posúdenia. K tomu dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012, tiež 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010, 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je ani za účinnosti CSP žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolateľom tvrdenú vadu zmatečnosti, zotrval judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu prijaté po 1. júli 2016 (1Cdo/202/2017, 1Cdo/147/2020, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/278/2020, 9Cdo/248/2021, 9Cdo/13/2022).

20. Právne posúdenie môže zakladať samostatný dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP cez prizmu niektorej zo skutkových podstát uvedených pod písmenami a) až c) citovaného ustanovenia (§ 421 ods. 1 CSP). Tento dovolací dôvod však žalobkyňa v dovolaní neuviedla. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

21. Žalobkyňa síce v dovolaní odkazovala na (právnú) otázku prenesenia dôkazného bremena na poisťovňu (ak je zrejmé, že nastala poistná udalosť a vznikla škoda na poistenej veci, ale nie je zrejmé, či poistná udalosť je jedinou príčinou vzniku škody), avšak túto právnú otázku citovala len ako súčasť svojej odvolacej argumentácie, vo vzťahu ku ktorej - podľa jej tvrdenia - sa z rozsudku dovolacieho súdu žiadnym spôsobom nedozvedela, ako odvolací súd posúdil jej argumentáciu uvedenú v dovolaní, ktorá sa týkala otázky dôkazného bremena. Otázku prenesenia dôkazného bremena teda žalobkyňa v dovolaní nenastolila ako predmet dovolania, ktorý by bolo možné subsumovať pod ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, ale ako súčasť svojej odvolacej argumentácie, s ktorou sa odvolací súd nevysporiadal, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

22. Odvolací súd sa argumentáciou žalobkyne o prenesení dôkazného bremena na žalovanú poisťovňu zaoberal pomerne rozsiahlo v bodoch 4. až 6. odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku. Dospel pritom k právnemu záveru, že bolo naozaj úlohou žalobkyne preukázať, že na poistenej veci vznikla škoda v dôsledku rizika krytého poistnou zmluvou. Vyjadril sa výslovne aj k argumentácii žalobkyne rozhodnutiami z iných konaní, ku ktorým uviedol, že tieto rozhodnutia by boli aplikovateľné vtedy, pokiaľ by príčina vzniku škody vyplývala z dôkazov predložených žalobkyňou a žalovaný by túto príčinu popieral. Teda ak by z dôkazov predložených žalobkyňou vyplývalo, že jediná príčina vzniku škody je

zosuv pôdy, bolo by dôkaznou povinnosťou žalovaného preukázať, že škoda nevznikla v dôsledku zosuvu pôdy. V danom prípade však zo všetkých dôkazov vyplýva, že škoda na rodinnom dome žalobkyne vznikla jednak v dôsledku zosuvu pôdy a jednak v dôsledku zlej realizácie stavby.

23. Je zrejmé, že odvolací súd sa zaoberal argumentáciou žalobkyne o prenesení dôkazného bremena a na túto jej argumentáciu dal v odôvodnení svojho rozsudku primeranú odpoveď. Či bolo riešenie predmetnej právnej otázky správne, nemohol dovolací súd posudzovať vzhľadom na viazanosť dovolacími dôvodmi. Vo vzťahu k žalobkyňou nastolenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd zistil, že odvolací súd sa vysporiadal s argumentáciou žalobkyne, teda nedopustil sa nesprávneho procesného postupu, ani neporušil právo žalobkyne na spravodlivý proces. Skutočnosť, že dovolateľka má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá vadu zmätočnosti. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho právneho posudzovania veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP. Do práva na spravodlivý proces totiž nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

24. Napokon k spotrebiteľskému charakteru tohto sporu dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že poisťná zmluva môže byť za splnenia zákonom stanovených podmienok (najmä § 52 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Občianskeho zákonníka) považovaná za spotrebiteľskú zmluvu. Možnosť súdu vykonať aj také dôkazy (v prospech spotrebiteľa), ktoré spotrebiteľ nenavrhne (§ 295 CSP) však nemožno chápať ako absolútnu povinnosť súdu vykonávať dôkazy ku všetkým tvrdeniam spotrebiteľa, a tak nahrádzať aktivitu spotrebiteľa až do takej miery, že by spotrebiteľ nebol vôbec povinný predkladať alebo navrhovať dôkazy. Napokon aj z ustanovenia § 296 CSP výkladom a contrario vyplýva, že spotrebiteľ má predložiť alebo označiť skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (pričom tak môže urobiť až do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, teda nie je viazaný sudcovskou ani zákonnou koncentráciou konania).

25. Možnosť súdu vykonať v spotrebiteľských sporoch aj také dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhne je potrebné vnímať v spojení so smernicou Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v znení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011, na ktorú odkazuje dôvodová správa k Civilnému sporovému poriadku ako na preberaný predpis Európskej únie. Cieľom tejto smernice [a to aj v znení novšej smernice (EÚ) 2019/2161 a v zmysle početnej judikatúry Súdneho dvora] je chrániť spotrebiteľov v Európskej únii pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, ktoré by mohli byť súčasťou spotrebiteľských zmlúv a na ktoré by bežný spotrebiteľ nemusel pri kontradiktórnom vedení sporu poukázať. Z toho pramení známe pravidlo, že súd je povinný preskúmať nekalý charakter zmluvnej podmienky ex offio, (rozhodnutie Súdneho dvora vo veci C-243/08 Pannon GSM a ďalšie), teda súdy musia posúdiť nekalosť zmluvných podmienok aj v prípade, keď sú spotrebiteľia úplne pasívni. To sa týka iba nekalých (neprijateľných) zmluvných podmienok - súdy sú povinné ex offio jednak preskúmať, či plnenie požadované (prípadne už získané) dodávateľom nie je plnením z neprijateľnej zmluvnej podmienky a na tento účel môžu ex offio vykonávať dokazovanie napr. k spôsobu kontraktácie tej - ktorej zmluvnej podmienky.

26. Nemožno to však interpretovať tak, že súdy majú nahrádzať procesnú aktivitu spotrebiteľa aj tam, kde spotrebiteľ vystupuje v konaní ako žalobca a žaluje dodávateľa na poskytnutie plnenia zo zmluvy, ktoré nie je dotknuté prípadnými neprijateľnými zmluvnými podmienkami. V posudzovanej veci ide o poskytnutie poisťného plnenia, ktoré poisťovňa odoprela z dôvodu, že (podľa nej) spotrebiteľ nepreukázal príčinnú súvislosť medzi poisťnou udalosťou a vzniknutou škodou (resp. ani výšku škody). Nešlo teda o odopretie poisťného plnenia z dôvodu nejakej zmluvnej podmienky (ktorú by prípadne bolo možné kvalifikovať ako neprijateľnú). V tomto prípade súd prvej inštancie na návrh spotrebiteľa (žalobkyne) vykonal rozsiahle dokazovanie, zahŕňajúce dva znalecké posudky a ďalšie odborné

stanoviská. Ak súd prvej inštalácie a následne aj odvolací súd po vykonaní takto rozsiahleho dokazovania dospeli k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno o príčine a o výške vzniknutej škody (pričom správnosť uloženia dôkazného bremena žalobkyni ako otázku právneho posúdenia dovolací súd z vyššie uvedeného dôvodu viazanosti dovolacími dôvodmi nemohol posudzovať), nemožno od súdov požadovať, aby ex offio vykonávali ďalšie a ďalšie dokazovanie. To, že sa spotrebiteľ nestotožňuje s interpretáciou už vykonaných dôkazov súdom (ktorá môže vyznieť v prospech spotrebiteľa, ale aj v jeho neprospech), nie je samo o sebe dôvodom na ďalšie vykonávanie dôkazov ex offio.

27. Pokiaľ dovolateľka v dovolacom konaní v druhom písomnom vyjadrení poukázala na uloženie pokuty znaleckej organizácii Ministerstvom spravodlivosti SR, aj s touto argumentáciou sa vysporiadala už odvolací súd. Okrem toho tento argument uviedla dovolateľka až po uplynutí lehoty na podanie dovolania, pričom podľa § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

28. Vzhľadom na uvedené dovolací súd nezistil v konaní odvolacieho súdu dovolateľkou namietanú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto dovolanie ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP odmietol.

29. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.